

Ekspert odpowiada: CO Z OCENIANIEM?

ANNA ABRAMCZYK

Ekspert Pearson w zakresie metodyki nauczania języków obcych i prawa oświatowego. Nauczyciel dyplomowany z 18-letnim stażem nauczania języka niemieckiego w szkołach średnich. Doradca metodyczny Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Egzaminator maturalny współpracuje z OKE we Wrocławiu. Ekspert MEN do spraw awansu zawodowego, rzeczoznawca do spraw podręczników. Autorka publikacji metodycznych dla nauczycieli języków obcych.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadziło Rozporządzeniem z dnia 20 marca 2020 roku regulacje na okres **czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty** w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

W myśl Rozporządzenia dyrektor jednostki systemu oświaty (czytaj: szkoły) odpowiada za organizację realizacji jej zadań z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji zadań.

Zgodnie z Rozporządzeniem DYREKTOR:

1) przekazuje uczniom, rodzicom i nauczycielom informację o sposobie i trybie realizacji zadań tej jednostki w okresie czasowego ograniczenia jej funkcjonowania;

2) koordynuje współpracę nauczycieli z uczniami lub rodzicami, uwzględniając potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne dzieci i uczniów, w tym dzieci i uczniów objętych kształceniem specjalnym, dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju lub uczęszczających na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze;

3) ustala, we współpracy z nauczycielami, tygodniowy zakres treści nauczania do zrealizowania w poszczególnych oddziałach klas (semestrów) oraz na zajęciach realizowanych w formach pozaszkolnych, uwzględniając w szczególności:

- a) równomierne obciążenie uczniów w poszczególnych dniach tygodnia,
- b) zróżnicowanie zajęć w każdym dniu,
- c) możliwości psychofizyczne uczniów podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia,
- d) łączenie przemienne kształcenia z użyciem monitorów ekranowych i bez ich użycia,
- e) ograniczenia wynikające ze specyfiki zajęć;

4) ustala, we współpracy z nauczycielami, sposób monitorowania postępów uczniów oraz sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów, w tym również informowania uczniów lub rodziców o postępach ucznia w nauce, a także uzyskanych przez niego ocenach;

CZASOWA MODYFIKACJA DOKUMENTU OCENIANIE WEWNĄTRZSZKOLNE

Zgodnie podpunktem 4. Paragraf 1 wyżej wymienionego Rozporządzenia zadaniem dyrektora jest wypracowanie wraz z nauczycielami:

- 1. sposobu monitorowania postępów ucznia,**
- 2. sposobu weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów,**
- 3. sposobu informowania uczniów lub rodziców o:**
 - a) postępach ucznia w nauce,**
 - b) uzyskanych przez niego ocenach.**

Monitorowanie należy rozumieć jako obserwację i kontrolę procesu, tutaj dydaktycznego, a weryfikację należy rozumieć jako sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczniów.

Ustalenia poczynione między dyrektorem, a nauczycielami w wyżej wymienionym zakresie będą pełnić rolę, którą pełni ocenianie wewnętrzne, oczywiście na czas obowiązywania Rozporządzenia.

Ustalenia nie mogą być jednak sprzeczne z Rozdziałem 3a. Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów w szkołach publicznych (Ustawa o systemie oświaty).

Wydawnictwo zatem nie jest dobrym adresatem pytania o modyfikację systemu oceniania, bo jak wynika to z przywołanego rozporządzenia, **każda placówka ma prawo podjęcia suwerennej decyzji w tym zakresie i opracowania sposobu oceniania.**

Zwróć uwagę, że Ustawodawca użył określenia: **SPOSOBU**. A zatem nauczyciele powinni określić, jakie kanały komunikacji oraz jakie formy sprawdzania zostaną zastosowane.

Kanałami komunikacji uczeń – nauczyciel mogą być: dziennik elektroniczny, poczta elektroniczna (e-mail), komunikatory, platformy, połączenia telefoniczne, skype itd.

Formy sprawdzania to, na przykład:

- zadania, w tym wypracowania, które uczniowie wykonają i odeślą, a my nauczyciele ocenimy, quizy (np.: Kahoot) online,
- testy online (istnieją dedykowane platformy), które można potraktować jak kartkówki,
- odpowiedzi ustne przez dostępne komunikatory,
- zdjęcia wykonanych w określonym czasie przez ucznia zadań testowych.

Ustawodawca nałożył na szkołę obowiązek ustalenia tych sposobów dla danej jednostki, gdyż będą się one różnić w zależności od wieku uczniów i od dostępu do sprzętu itd.

Ustalając sposoby obserwacji i kontroli przebiegu procesu dydaktycznego oraz sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów każda szkoła musi wziąć pod uwagę swoje uwarunkowania środowiskowe.

Zalecałabym przy ich formułowaniu, żeby zawsze myśleć o alternatywie.

Na przykład, zadania uczeń może przesłać przez dziennik mobilny jako wiadomość **lub** na podany przez nauczyciela e-mail / komunikator, jako tekst **lub** zdjęcie tekstu.

Kwestia oceniania została poruszona w przywołanym Rozporządzeniu jeszcze w Paragrafie 2, podpunkt 2:

Zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość mogą być realizowane w szczególności:

*2) przez podejmowanie przez ucznia aktywności określonych przez nauczyciela, potwierdzających zapoznanie się ze wskazanym materiałem **i dających podstawę do oceny pracy ucznia;***

Moją uwagę zwrócił również zapis o prowadzeniu nadzoru pedagogicznego (Paragraf 6), który mówi:

Nadzorowi podlega w szczególności sposób organizacji kształcenia i stopień obciążenia uczniów realizacją zleconych zadań.

Jak sądzę ten zapis ma chronić dzieci i młodzież przed zbyt dużymi obciążeniami.

REASUMUJĄC. Każda szkoła sama określi sposoby oceniania.

Natomiast rolą nauczycieli poszczególnych przedmiotów jest modyfikacja wymagań edukacyjnych przedstawionych uczniowi na początku roku szkolnego.

Po pierwsze, przez dwa tygodnie w wielu szkołach były zawieszane zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, po drugie zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, to zupełnie inny rodzaj zajęć niż zajęcia „face to face”.

W trakcie lekcji w szkole uczeń może w każdym momencie sygnalizować brak

zrozumienia treści, a nawet jeśli tego nie robi, to nauczyciel stosując określone techniki, szybko taki fakt odkrywa i może powtórzyć, dodać wizualizację lub odwołać się do innego ćwiczenia. W trakcie lekcji na platformie nie widzimy wszystkich uczniów, ponieważ albo nie dysponują kamerką, albo jej nie włączają. Dominacja modelu transmisyjnego jest nieunikniona w wypadku niskich kompetencji nauczyciela w zakresie IT i/lub przy ograniczeniach sprzętowych i oprogramowania, zarówno po stronie ucznia, jak i nauczyciela.

Nasze wymagania edukacyjne powinny zostać **ograniczone** adekwatnie do możliwości wynikających z ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

A zatem nadchodzi pora na namysł i zaplanowanie treści na nadchodzące dwa miesiące. Każdy musi sobie odpowiedzieć na pytanie, czego jestem w stanie uczniów nauczyć stosując znane mi narzędzia? Ile są w stanie nauczyć się moi uczniowie, nie mając mnie jako towarzysza u boku?

W mojej opinii należy skupić się na nauczaniu, a nie ocenianiu. Treści nauczania „przesiać przez sito” ich przydatności i niezbędności do kontynuacji nauki na wyższych etapach lub w klasach programowo wyższych. Należy wybierać do realizacji treści, które uczeń, pozbawiony bezpośredniej pomocy nauczyciela, będzie w stanie opanować. Pod uwagę należy wziąć ograniczenia wynikające ze specyfiki przedmiotu. Nadrzędnym celem kształcenia językowego jest komunikacja, a zatem przygotowujemy uczniów do komunikacji. To jest dobry czas na uczenie się słownictwa (Quizlett, Kahoot, InstaLing). Można rozwijać rozumienie ze słuchu (filmiki, piosenki, voxpopy, nagrania audio). Na pewno uda się popracować nad gramatyką (prezentacje gramatyczne, filmiki, ćwiczenia w zeszytach ćwiczeń). To też dobry czas na wiedzę realioznawczą.

A zatem każdy z nas powinien:

a) sformułować wymagania edukacyjne na nadchodzące dwa miesiące,

- b) dostosować swój sposób monitorowania postępów oraz oceny wiedzy i umiejętności uczniów do zasad przyjętych w naszej szkole (dostosowanych do sytuacji nauczania zdalnego),**
- c) pamiętać, że celem oceniania jest pomaganie uczniowi w uczeniu się (Uoso),**
- d) dostosować stopień obciążania uczniów nauką do ich możliwości i ograniczeń wynikających z nauczania zdalnego.**

Zasada, którą mógłby kierować się obecnie każdy z nas to: **czasem mniej, znaczy więcej!** Zastanówmy się, czy musimy ciągle uczniów rozliczać? A może warto dawać im ofertę i doceniać tych, którzy z niej korzystają (MOTYWACJA POZYTYWNA!).

Pamiętajmy też, że nauczyciel nie tylko uczy, ale jest też wychowawcą i pełni funkcje opiekuńcze. Nie zostawiamy naszych uczniów samych sobie. Izolacja jest trudna dla wszystkich, zwłaszcza jeśli trwa długo. Określmy sposób kontaktu z nami, odpowiadajmy systematycznie na wiadomości, bądźmy dla nich!

Podstawa programowa bazuje na kompetencjach kluczowych, więc spójrzmy na nią szerzej. Niech treści przedmiotowe nie przysłonią nam możliwości kształtowania u uczniów kompetencji osobistych, społecznych i uczenia się. Może nie uda nam się zrealizować wszystkich treści przedmiotowych, ale może uda nam się w tym trudnym czasie, mimochodem, popracować nad autonomią uczniów? Może pokochają aplikacje do uczenia się słówek? Przygotują prezentację, kahoota, komiks online? A może są uzdolnieni graficznie i stworzą mema z napisem w języku obcym?

Z wiosennymi pozdrowieniami oraz życzeniami zdrowia, wytrwałości i stoickiego spokoju w realizacji zadań zawodowych!

Wasza Anna Abramczyk